

**Biedrības „LATVIJAS SENIORU KOPIENU APVIENĪBA”
struktūrvienība „Senioru Saeima”**

Reģistrācijas Nr. 40008264073, Juridiskā adrese: Maiznīcas iela 3-3 Rīga, LV-1001, www.lskapvieniba.lv
[e-pasts: lskapvieniba@inbox.lv](mailto:lskapvieniba@inbox.lv), tālrunis +371 29475168

2023.gada 28.maijā

Par prezidenta vēlēšanām

Veicot senioru aptauju LSKA ir ieguvusi informācija par to, kā seniori jūtas procesā, kas saistīts ar gaidāmajām valsts prezidenta vēlēšanām, kā viņi izprot noteiktās procedūras, iegūst par tām informāciju, meklē informatīvu palīdzību, izjūt atbildību par izvēli, ko izdarīs tautas pārstāvji.

Seniors noteikti atzīstams par pieredzējušu un atbildīgu vēlētāju. Seniors vēlēšanas uztver kā pienākumu un viņam ir svarīgi tajās piedalīties it īpaši, ja šis pienākums sakrīt ar viņa interesēm – izdarīt izvēli pieņemot atbildīgu lēmumu, kas ietekmē konkrētas teritorijas, vides turpmāko attīstību. Šādu pieeju seniori sagaida arī no Saeimas deputātiem vēlot valsts prezidentu.

No Satversmē minētā par Valsts Prezidenta pilnvarām, senioriem būtiskākais ir tas, ka:

1. Valsts Prezidents reprezentē valsti starptautiski, ieceļ Latvijā, kā arī pieņem citu valstu diplomātiskos priekšstāvjus. Viņš izpilda Saeimas lēmumus par starptautisku līgumu ratificēšanu.
2. Valsts Prezidentam ir tiesība sasaukt un vadīt ārkārtējas ministru kabineta sēdes, noteicot tām dienas kārtību.
3. Valsts Prezidents var prasīt, lai Saeimas prezidijs sasaukt Saeimas sēdi.
4. Valsts Prezidentam ir likuma ierosināšanas tiesība.
5. Valsts Prezidentam ir tiesība ierosināt Saeimas atļaušanu.
6. Ministru kabinetu sastāda persona, kuru uz to aicina Valsts Prezidents
7. Valsts Prezidents par savu darbību politisku atbildību nenes. Visiem Valsts Prezidenta rīkojumiem jābūt līdzparakstītiem no ministru prezidenta vai attiecīgā ministra, kuri līdz ar to uzņemas visu atbildību par šiem rīkojumiem. Tas nozīmē, ka Valsts Prezidentam parakstot rīkojumu, tiek

nodrošināts, ka tā saturs tiks izpildīts, kā arī apliecina valsts galvas un izpildvaras saskaņotu rīcību.

8. Valsts Prezidents motivētā rakstā Saeimas priekšsēdētājam var prasīt likuma otrreizēju caurlūkošanu 10 dienu laikā, skaitot no likuma pieņemšanas Saeimā.

9. Valsts Prezidentam ir tiesības apturēt likuma publicēšanu uz diviem mēnešiem.

Ievērojot Satversmē noteiktos vispārējos principus, Valsts prezidenta pienākumi un tiesības noteikti arī citos likumos, kuri Satversmē īpaši nav atrunāti, no kā senioriem būtiski ir tas, kas saistīts ar valsts drošību:

- Valsts prezidents vada Nacionālo drošības padomi;
- Valsts prezidents veic Nacionālo bruņoto spēku augstākā vadoņa pienākumus; izveido Valsts prezidenta militāro padomi;
- Valsts prezidents nekavējoties rīkojas saskaņā ar Valsts aizsardzības plāna noteikumiem valstij pieteikta kara vai militāra iebrukuma gadījumā un izdod pavēles un rīkojumus Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem, valsts, pašvaldību institūcijām un valsts iedzīvotājiem, sasauc Saeimu lēmuma pieņemšanai par kara pasludināšanu un uzsākšanu, ieceļ Nacionālo bruņoto spēku virspavēlnieku

Tādejādi LSKA secina, ka seniors no Valsts Prezidenta sagaida:

1. spēju spoži reprezentēt valsti
2. spēju dot impulsu valdībai un likumdevējam valstī esošu problēmsituāciju efektīvam risinājumam
3. spēju racionāli izraudzīties ministru prezidenta kandidātu
4. spēju aktīvi iesaistīties kvalitatīva likumdošanas procesa nodrošināšanā
5. spēju efektīvi rūpēties par valsts drošību
6. spēju nodrošināt valsts galvas un izpildvaras saskaņotu rīcību.

Tā kā Valsts Prezidenta institūcijas īpatnība ir tā, ka prezidents nav neviens no triju varas atzaru galvenajiem īstenotājiem, jo Valsts Prezidents darbojas gan izpildvarā, gan likumdošanas jomā, gan arī tiesu varas atzarā, tad viņš pats nekad nevirza procesu no sākuma līdz galam. Valsts Prezidentam kā neitrālam spēkam galvenā loma ir savlaicīgi iesaistīties noteiktā politiskā situācijā vai citu konstitucionālo orgānu lēmuma pieņemšanas procesa stadijā un ar savu darbību dot noteiktu impulsu šīs situācijas atrisināšanā vai lēmuma uzlabošanā. Tādejādi var teikt, ka tieši šādas lomas īstenošanu seniori sagaida no Valsts Prezidenta.

Seniori ir pārliecināti, ka Valsts Prezidentam ir jādarbības ciešā saiknē ar tautu, ieklausoties un ņemot vērā tās noskaņojumu un vajadzības. Vērtējot Latvijas prezidenta lomu seniori ir secinājuši, ka pilnībā valsts galvas nozīmi iespējams novērtēt nopietnu krīžu situācijās, kad daudz kas

no svāra, kā lemj rīkoties augstākā valsts amatpersona gan iekšpolitikā, gan ārpolitikā. Tā kā prezidenta pilnvaras ļauj iejaukties valdības darbā, sasaucot ārkārtas sēdes vai parlamentāras krīzes situācijā ierosināt atlaist Saeimu un prezidents ir bruņoto spēku augstākais vadītājs, kā arī Valsts Prezidentam ir iespējas aizkavēt nekvalitatīvu likumu izsludināšanu un panākt augstāku taisnīguma līmeni, tad seniori uzskata, ka Valsts Prezidents nes gan politisku, gan juridisku atbildību par savas rīcības un lēmumu sekām. Un, protams, prezidents pārstāv valsti starptautiskā līmenī.

Ņemot vērā iepriekš minēto seniori ir skeptiski par izvirzīto Valsts Prezidenta kandidātu piemērotību, kā arī pēc senioru domām Saeimā pārstāvēto partiju savtīgās politiskās intereses, kas publiski tiek izteiktas dažādos medijos, grauj Valsts Prezidenta institūcijas prestižu. Tomēr seniori cerīgi skatās nākotnē un ir gatavi atbalstīt un sadarboties ar Valsts prezidentu sociālu problēmu identificēšanā un risināšanā

Biedrības „LATVIJAS SENIORU KOPIENU APVIENĪBA”

Senioru Saeimas priekšsēdētāja

Barba Girgensone